

საქართველოს სსრ სახალხო მეურნეობის განვითარების 1957 წლის საქართველოს სსრ სტატისტიკური სამმართველოს ცნობა

საქართველოს სსრ რესპუბლიკის მრეწველობის, სოფლის მეურნეობისა და ტრანსპორტის განვითარება, კაპიტალური მშენებლობის ზრდა, საკონსტრუქციო სამუშაოების განხორციელება და მშენებლობისა და მშენებლობის დასრულების დასრულება გაუმჯობესდა 1957 წელს ხასიათდება შემდეგი მონაცემებით:

მ ა რ ა ნ ე ვ ე ლ ი ბ ა

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის თებერვლის პლენუმისა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს VII სესიის ისტორიულ გადაწყვეტილებათა განხორციელებლად მოხდა მრეწველობისა და მშენებლობის მართვის გარდაქმნა. 1957 წლის პირველი ნახევრის დასრულება შედეგად საქართველოს სსრ სახალხო მეურნეობის საბჭო, მის გამგებლობაში გადაკეთდა მრავალი საწარმო, რომელთა საერთო პროდუქცია რესპუბლიკის სამრეწველო პროდუქციის საერთო მოცულობაში შეადგენს დაახლოებით 20 პროცენტს. მრეწველობისა და მშენებლობის მართვის გარდაქმნის პირველი შედეგებია გვირგვინი, რომელსაც მრეწველობის საბჭოს შემადგენელი ნაწილები მიუხაზავად უზრუნველყოფს, კიდევ უფრო გააფართოვდა ადგილობრივი პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანიზაციების უფლებები, შესაძლებელი გახდა მშრომელთა ინციატივის უფრო ფართოდ განვითარება, მათი ჩაბმა მეურნეობის უფრო აქტიურ მართვაში.

საქართველოს სსრ მთელი მრეწველობა საერთო პროდუქციის წარმოების გეგმა შეასრულა 104 პროცენტით, მთ შორის სახალხო მეურნეობის საბჭოს მრეწველობა — 102 პროცენტით. საქართველოს სსრ მთელი მრეწველობის საერთო პროდუქცია 1956 წელთან შედარებით 7 პროცენტით გაიზარდა.

1957 წელს საქართველოს სსრ სახალხო მეურნეობის საბჭოს საწარმოებმა გეგმის გადასრულებით გამოუშვეს: 36 ათასი ტონა ქვანახშირი, 25 ათასი ტონა მურა ქვანახშირი, 51 ლითონსაბურთო ჩარხი, 55 ათასი ტონა ცემენტი, 923 ათასი ცალი საშენი აგური, 1,1 მილიონი პირობითი ფილა შიფერი, 631 ტონა ქაღალდი, 887 ათასი მეტრი ბამბის ქსოვილები, 142 ათასი მეტრი აბრეშუნი ქსოვილები, 205 ათასი წყვილი წინა, 148 ათასი ცალი ტრიკოტაჟის საცვლები, 200 ათასი წყვილი ტყავის ფეხსაცმელი, 254 ტონა შაქრის ფხვნილი, 289 ტონა საკონსერვო ნაწარმი, 2,2 მილიონი პირობითი ქილა კონსერვი, 289 ტონა შხა დაფარავი ქილა ჩაი, 4,6 ათასი ტონა ხორცი, 266 ტონა ბაჭყალი, 362 მილიონი ცალი პაპირი, 183 ათასი ბოთლი მამანური, 395 ათასი დეკორატიული ყურძნის ღვინო, გეგმის გადასრულებით მნიშვნელოვანი რაოდენობით გამოშვებულია აგრეთვე კოქსი, ავტომობილები და სხვა სახეობათა პროდუქცია.

ქალაქ თბილისის მრეწველობის საერთო პროდუქციის გამოშვების გეგმა შესრულებულია 106 პროცენტით, აფხაზეთის ასსრ რესპუბლიკისა — 106 პროცენტით, აჭარის ასსრ რესპუბლიკისა — 106 პროცენტით, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქისა — 112 პროცენტით. ამავე დროს ქალაქ თბილისის, აფხაზეთის ასსრ, აჭარის ასსრ და სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მრეწველობამ თუმცა საერთო პროდუქციის განიშვების გეგმა გადაჭარბებით შეასრულა, მაგრამ ვერ შეასრულა ზოგიერთი სახეობათა ნაწარმის გამოშვების გეგმა ნატურალური გამოხატულებით.

საქართველოს სსრ სახალხო მეურნეობის საბჭოს დარგობრივი სამმართველოებისა და მათი საწყობო ცალკეული სამრეწველო საწარმოების მიერ საერთო პროდუქციის წარმოების წლიური გეგმის შესრულება ხასიათდება შემდეგი მონაცემებით:

1957 წლის გეგმის შესრულების პროცენტი	მნიშვნელობა
მეტალურგული და ქიმიური მრეწველობის სამმართველო	99,3
ამიერკავკასიის ი. ბ. სტალინის სახელობის მეტალურგული ქარხანა	102
ზესტაონის ფეროშენილობის ქარხანა	68
ბათუმის ი. ბ. სტალინის სახელობის ნავთობ-გადამამუშავებელი ქარხანა	104
ქუთაისის ლიტონის ქარხანა	100,1
რუსთავეის ავტოგანი სასტუმროს ქარხანა	104
მანქანათმშენებელი და ელექტროტექნიკური მრეწველობის სამმართველო	101
ქუთაისის გ. კ. ორჯონიძის სახელობის საავტომობილო ქარხანა	102
თბილისის გ. კ. ორჯონიძის სახელობის მანქანათმშენებელი ქარხანა	100,5
ბათუმის მანქანათმშენებელი ქარხანა	100,4
თბილისის ს. მ. კიროვის სახელობის ჩარხ-სამშენებლო ქარხანა	92
თბილისის ფოლადთუქვასმხელო ქარხანა	100,5
თბილისის ელექტრომავალსამშენებლო ქარხანა	105
26 კომისიის სახელობის მანქანათმშენებელი ქარხანა	83
პლასტმასების ქარხანა	100
ქუთაისის მანქანათმშენებელი ქარხანა „მალაროლი“	103
ენერგეტიკული მეურნეობის სამმართველო კასპიის № 1	92
კრიონის ჰესების კასკადი	100,6
ხრამის	118
ჩიხთავესი	100,2
ტყვარჩლის სახელმწიფო რაიონული ელექტროსადგური	81
ქვანახშირის, ნავთობისა და სამთამადნო მრეწველობის სამმართველო	102
კობულეთის მარგანცის ტრესტი	91
ტიბულეთის ქვანახშირის ტრესტი	103
ტყვარჩლის ქვანახშირის ტრესტი	107
ახალციხის ქვანახშირის მალაროლი	128
კვანის მალაროლი	96
საშენ მასალათა მრეწველობის სამმართველო	108
კასპის ი. ბ. სტალინის სახელობის ცემენტის ქარხანა	107
რუსთავეის ცემენტის ქარხანა	109
თბილისის კერამიკული კომბინატი	129
საბურთალოს მრეწველობის სამმართველო	108

ენგურის ცელულოზ-ქაღალდის კომბინატი	103
თბილისის ქაღალდის ფაბრიკა	103
ბათუმის ფანერის ქარხანა	96
თბილისის ავეჯის კომბინატი	118
ახმეტის საბურთალოს მრეწველო მეურნეობა	121
გაგრის საბურთალოს მრეწველო მეურნეობა	110
ენგურის საბურთალოს მრეწველო მეურნეობა	128
საფეხკრო მრეწველობის სამმართველო	105
თბილისის აბრეშუნი ქსოვილების ფაბრიკა	104
ქუთაისის აბრეშუნი ქსოვილების კომბინატი	105
თბილისის კამკოლ-მალის კომბინატი	110
ქუთაისის მალის ფაბრიკა	100,1
გორის ბამბულის კომბინატი	112
თბილისის სართავ-სატრიკოტაჟო კომბინატი	107
მსხუშის მრეწველობის სამმართველო	106
თბილისის ტყავის ქარხანა № 1	105
ბათუმის ს. მ. კიროვის სახელობის ტყავის ქარხანა	106
თბილისის ფეხსაცმლის ფაბრიკა № 1	107
სოხუმის ტყავ-ფეხსაცმლის კომბინატი	103
თბილისის სამკერვალო ფაბრიკა № 7	101
ქუთაისის სამკერვალო ფაბრიკა № 4	103
სასურსათო საქონლის მრეწველობის სამმართველო	101
საქართველოს ჩაის ტრესტი	103
საქართველოს თამბაქოს ტრესტი	108
საქართველოს ხილისა და მინერალური წყლების ტრესტი	109
საქართველოს მეცნარეული ცხიმისა და ზეთის ტრესტი	101
საქართველოს ეთეროვანი ზეთის ტრესტი	92
საქართველოს პურისა და საკონდიტრო ნაწარმის ტრესტი	102
საქართველოს საკონსერვო ტრესტი	103
სამრეწველო	95
საქართველოს ხის ტარის ტრესტი	100,3
ხორცი, რძისა და თევზის მრეწველობის სამმართველო	114
საქართველოს ხორცის მრეწველობის ტრესტი	116
საქართველოს ყველისა და კარაქის მრეწველობის ტრესტი	109
საქართველოს თევზის მრეწველობის ტრესტი	120

თუმცა ზოგიერთმა საწარმომ და ტრესტმა მოლიანად და გადაჭარბებით შეასრულა საერთო პროდუქციის წარმოების გეგმა, მაგრამ ვერ შეასრულა ცალკეულ უნიშვნელოვან სახეობათა პროდუქციის წარმოების გეგმა ნატურალური გამოხატულებით. მაგალითად, ამიერკავკასიის ი. ბ. სტალინის სახელობის მეტალურგული ქარხანამ ვერ შეასრულა თუჯის, ფოლადის, ნავთობისა და ფოლადის მიღების წარმოების გეგმა; ბათუმის ი. ბ. სტალინის სახელობის ნავთობგადამამუშავებელი ქარხანამ — საწვავი მასულების; ქუთაისის გ. კ. ორჯონიძის სახელობის საავტომობილო ქარხანამ — მობილობის კომპონენტების მიწოდების; ავტომობილის სათადარიგო ნაწილების, სამსხელო მოწყობილობის, ფოლადის და თუჯის სხეულების; თბილისის გ. კ. ორჯონიძის სახელობის მანქანათმშენებელი ქარხანამ — საღებავი აგრეგატების, მეღვინეობის მრეწველობისთვის სათადარიგო ნაწილების, თუჯის და ბრინჯაოს სხეულების; ბათუმის მანქანათმშენებელი ქარხანამ — ავტოციკლების, სტერილიზატორების, ჩაის სახეობის ლუმინოზების, ავტოკლავების; თბილისის ფოლად-თუჯასმხელო ქარხანამ — ფოლადის და თუჯის სხეულების; პლასტმასების ქარხანამ — ელექტროდინამო-გარი ნაყეთების; ქუთაისის მანქანათმშენებელი ქარხანა „მალაროლი“ — საშახტო ელემენტების, აგურის ქარხნის ვაგონებისა, 2-58 ექსპლუატაციის; კასპის ი. ბ. სტალინის სახელობის ცემენტის ქარხანამ — პორტლანდის ცემენტის; ელმავალსამშენებელი ქარხანამ — ელმავლების შეკეთების, თუჯის და ფოლადის სხეულების; საქართველოს მეცნარეული ცხიმისა და ზეთის ტრესტმა — სანისის; საქართველოს პურისა და საკონდიტრო ნაწარმის ტრესტმა — მაკარონისა და პური-ფუნთუშის ნაწარმის; საქართველოს ხორცის მრეწველობის ტრესტმა — ძეხვილის ნაწარმის; საქართველოს ყველისა და კარაქის მრეწველობის ტრესტმა — ყველისა.

თუმცა მოლიანად სახალხო მეურნეობის საბჭოში საერთო პროდუქციის გამოშვების გეგმა მოლიანად და გადაჭარბებით შესრულდა, მაგრამ საწარმოთა მნიშვნელოვანი რაოდენობა ვერ კიდევ ვერ უზრუნველყოფს გეგმის შესრულებას. სახალხო მეურნეობის საბჭოს საწარმოთა საერთო რიცხვიდან წლიური გეგმა ვერ შეასრულა 76 საწარმომ, ანუ 17 პროცენტმა.

თუმცა ავტონომიური საბჭოების მრეწველობაში წლიური გეგმა მნიშვნელოვანი — 11 პროცენტს — გადაჭარბებით შესრულდა, მაგრამ გეგმის შესრულება ვერ უზრუნველყვეს ცალკეულმა საწარმოებმა: თბილისის ლითონის კონსტრუქციების ქარხანამ, № 2 სამკერვალო ფაბრიკამ, საავტომობილო-სამკერვალო ფაბრიკამ, თბილისის საკონდიტრო ფაბრიკამ, აბაშისა და წითელწყაროს რაიონების სამრეწველო კომბინატებმა და ზოგიერთმა სხვამ.

საქართველო-რესპუბლიკურმა და რესპუბლიკურმა სამინისტროებმა და უწყებებმა 108 საერთო პროდუქციის წარმოების გეგმა შეასრულეს 108 პროცენტით, აქედან მნიშვნელობის უმარტივობა — 104 პროცენტით, პურის პროდუქტების მთავარმა სამმართველომ — 109 პროცენტით, საბურთალოს მეურნეობის მთავარმა სამმართველომ — 115 პროცენტით, საქართველოს საბურთალოს საბჭომ — 107 პროცენტით.

საქართველო-რესპუბლიკური, რესპუბლიკური სამინისტროებისა და ადგილობრივი საბჭოების ზოგიერთმა სამრეწველო საწარმომ თუმცა შეასრულა საერთო პროდუქციის გეგმა, მაგრამ ვერ უზრუნველყო გეგმის შესრულება ცალკეულ სახეობათა პროდუქციისა და დადგენილ ასორტიმენტის მიხედვით.

მრეწველობის ცალკეული დარგების საერთო პროდუქციის წარმოების ზრდის ტემპი ხასიათდება შემდეგი მონაცემებით:

1957 წელი პროცენტით	1956 წელი	შეადარებით
შავი მეტალურგია	100,3	
ქვანახშირის მრეწველობა	105	
ნავთობგადამამუშავებელი მრეწველობა	110	
ელექტროსადგურები	102	
მანქანათმშენებლობა და ლითონდა-მუშავება	104	
ქიმიური მრეწველობა	135	

საბურთალოს მრეწველობა	113
საშენი მასალების წარმოება	128
მსხუშის მრეწველობა	110
მათ შორის საფეხკრო	110
კვების მრეწველობა	104
ავეჯი: ხორცისა	120
კარაქის, ყველისა და რძის	115
სხვა პროდუქტების წარმოება	105
თევზისა	105
მეღვინეობისა	103
ჩაისა	100,5
საკონსერვო	109
თამბაქოსი	105

მოლიანად რესპუბლიკაში ძირითად სახეობათა სამრეწველო პროდუქციის წარმოება ნატურალური გამოხატულებით ხასიათდება შემდეგი მონაცემებით:

წლიური გეგმის შესრულების პროცენტი	1957 წელი პროცენტით	1956 წელი პროცენტით
მარგანცის მადანი	96	...
ქვანახშირი	102	106
კოქსი	100,6	...
თუჯი	99,2	...
ფოლადი	97	...
ნავთობი	99,9	...
ელექტროენერჯია	93	107
საბურთალოს ავტომობილები	106	...
ცემენტი	106	152
შიფერი	103	118
აგური (გარდა კომლექტურებისა)	99,4	112
ქაღალდი	102	105
ბამბის ქსოვილები	102	113
შალის ქსოვილები	98	101
აბრეშუნი ქსოვილები	101	104
წინადა	102	127
სასაბურთალო ტრესტი	93	104
ზღა ტრესტი	122	129
ტყავის ფეხსაცმელი	103	111
თიანინები და რძისა	100	106
ფეხსაცმელი (სახალხო მეურნეობის საბჭოს საწარმოებში)	101	108
ხორცი, მათ შორის I კატეგორიის სუბპროდუქტები (სამრეწველო გამოშვება გარდა კონსერვაციული მრეწველობისა)	124	119
კარაქი (გარდა კომლექტურებისა)	126	129
ყველი (გარდა კომლექტურებისა)	78	110
კონსერვები (სახალხო მეურნეობის საბჭოს საწარმოებში)	102	108
საკონსერვო ნაწარმი	100	102
მაკარონის ნაწარმი	93	99
პირველადი დამუშავების ჩაი	107	94
შხა დაფარავი ქილა	102	104
პაპირი	103	105
ყურძნის ღვინო	112	100,6
შამანური	103	103
საპირის (სახალხო მეურნეობის საბჭოს საწარმოებში)	99,8	106

ამიერკავკასიის ი. ბ. სტალინის სახელობის მეტალურგული ქარხანამ რამდენიმე გაუმჯობესება ბრძოლებით მარჯი მოკულობის გამოყენების კოეფიციენტი, რომელიც 1957 წელს შეადგენდა 0,794-ს 1957 წლის პირველი ნახევრის 0,802-ის და 1956 წლის 0,839-ის ნაცვლად. ამავე დროს გაუმჯობესდა მარტენის ლუმინოზების ქველს ერთ კვადრატულ მეტრ ფართობზე ფოლადის მიღების მაჩვენებელი. მაგალითად, 1957 წელს ფოლადის მიღება მარტენის ლუმინოზის ქველს ერთ კვადრატულ მეტრ ფართობზე შეადგენდა 6,14 ტონას 1957 წლის პირველი ნახევრის 6,39 ტონის და 1956 წლის 6,25 ტონის ნაცვლად.

რესპუბლიკის მანქანათმშენებელი საწარმოებმა ათიგობი მთელ რიგ ახალ სახეობათა პროდუქცია, ათიგობი ახალი ტრ 52" მოდელის სამართ-საპროდუქციო ნაწილი, ტრ 53" მოდელის სახარტო-საწვავი ჩარხი პირობითი-დამდები მოწყობილობით. ათიგობი ახალი აგრეთვე ახალ სახეობათა მანქანები ჩაის მრეწველობისთვის — ჩაის საკრეფი მანქანა „ჩუ-1.6ს“, თეთრმავალი „მსი „სმ-24გ“, საფეხურიანი ჩაის საკრეფი აპარატი „სსუ-1.6“ და სხვები. ლოკომოტივმეცნიერული ქარხანის ბაზაზე შეიქმნა ელმავალსამშენებელი ქარხანა, რომელიც 1957 წელს ათიგობი და გამოშვდა პირველი მძლავრი სამავტო-საფეხკროლი.

რესპუბლიკაში გრძელდება მუშაობა საწარმო პროდუქციის შემდგომი შექმნისთვის და ახალი ტექნიკის დანერგვისათვის.

მაგალითად, შავ მეტალურგიაში ამიერკავკასიის ი. ბ. სტალინის სახელობის მეტალურგული ქარხნის № 2 ბრძოლით გადაყვანილია გაზის გადამდებელი წნევაზე საკრების ქვეშ, ავტომატიზებულია კოქსის გამოსაყრელი ორი მანქანის საპლანო მუშაობა, განხორციელდა აორთქლები გაციება ყველა მარტენის ლუმინოზში, დაინერგა საკონსერვო ლიფტების ელექტრონული დადგენილება, ათიგობი კონსერვო ფოლადის გლინვა, დაინერგა ტექნოლოგიური ავტომატიკა „500“ მარჯი მომქიცი დანერგვა, დადგენილია გლინვის ტემპის მაჩვენებელი „140“ მარკის აგრეგატი.

ჩაის მრეწველობაში დაინერგა ჩაის პირველადი დამუშავების თანამოქმედების და ტექნოლოგიური რეჟიმის კონტროლის ავტომატიკური რეგულირება, ათიგობი-ბული უხეში ჩაის ფოთლის გადამამუშავებისა და ჩაის სახეობა ლუმინოზში კოფეინის მასალის ხმობის ახალი ტექნოლოგია. ღვინის მრეწველობაში დანერგულია ღვინის ჩამოსხმის მექანიზებული სახეები. პურის ცხობაში დანერგულია პური-ფუნთუშის ნაწარმის წარმოების ნაკადური მექანიზებული ხაზი, დადგენილია პურის საცხობი კონფიგურული ლუმინოზი. მაგალითად, მრეწველობის სამმართველო პროდუქციის შექმნისთვის და ახალი ტექნიკის დანერგვისათვის. 1957 წელს სახელმწიფო კაპიტალურ დახმარებათა მოცულობა საქართველოს სსრ მინისტროს საბჭოსადმი დაქვემდებარებულ საწარმოებში და ორგანიზაციებში 1956 წელთან შედარებით 102 პროცენტს შეადგენდა. 1957 წლისათვის დაწესებული კაპიტალურ დახმარებათა სახელმწიფო გეგმა: მოლიანად რესპუბლიკაში (დასასრული მე-8 გვერდზე).

თუმცა სახალხო მეურნეობის საბჭოს საწარმოებში მუშაობის ნაყოფიერების გეგმა მოლიანად შესრულებულია, მაგრამ გეგმა შესრულებული არ არის მეტალურგული და ქიმიური მრეწველობის სამმართველოში, ენერგეტიკული მეურნეობის სამმართველოსა და სასურსათო საბჭოს მრეწველობის სამმართველოში.

თვითღებულობის შემცირებით ეკონომია მთელი სასაქონლო პროდუქციის მიხედვით შეადგენდა 25,6 მილიონ მანეთს, აქედან სახალხო მეურნეობის საბჭოს მრეწველობაში — 10,4 მილიონ მანეთს. სახალხო მეურნეობის საბჭოს მრეწველობის ცალკეულ დარგებში ეკონომია თვითღებულობის შემცირებით შეადგენდა: ფერად მეტალურგიაში — 0,4 მილიონ მანეთს, ნავთობ-გადამამუშავებელი მრეწველობაში — 1,7 მილიონ მანეთს, მანქანათმშენებლობაში და ლითონდამუშავებაში — 0,9 მილიონ მანეთს, ქიმიური მრეწველობაში — 0,7 მილიონ მანეთს, საშენ მასალათა წარმოებაში — 0,2 მილიონ მანეთს, მსხუშის მრეწველობაში — 26,1 მილიონ მანეთს, კვების მრეწველობაში — 24,7 მილიონ ათას მანეთს.

სასაქონლო პროდუქციის თვითღებულობის შემცირების გეგმა შესრულებული არ არის შავ მეტალურგიაში, მრეწველობის ქვანახშირის, ნავთობის მოპოვების, საბურთალოს, ქაღალდისა და ხისდამამუშავებელი დარგებისა და ელექტროენერჯიის გამოშვებაში.

სოფლის მეურნეობა

რესპუბლიკის კომლექსური მეურნეობისა და საბჭოთა მეურნეობის მიერ 1957 წელს აგრეთვე მნიშვნელოვანი იტობათა დროულ განხორციელებას და უფრო მოკლე ვადებში მოსავლის აღება განაპირობა მოთიანად რესპუბლიკაში მეტი წილი სასოფლო-სამეურნეო კულტურების უფრო უხვი მოსავლის მიღება, ვიდრე 1956 წელს. 1957 წელს მარცვლეული და პაროსანი კულტურების საერთო მოსავალმა გადაჭარბა 1956 წლის მოსავალს. მიღებულია თეთრფერი კულტურების, სიმინდის, აგრეთვე თამბაქოს, მესუსებრის, კარტოფილის, ბოსტნეულის, საკვები კულტურების, ყურძნის, ხილის, ჩაისა და ციტრუსოვანი ნაყოფის უფრო მეტი მოსავალი, ვიდრე 1956 წელს. კომლექსური მეურნეობის მიხედვით გადამდებულია სასოფლო-სამეურნეო მასის ჩაღება 1956 წელთან შედარებით.

რესპუბლიკის კომლექსური მეურნეობისა და საბჭოთა მეურნეობის წარმოების დაამატებით 1958 წლის მოსავლისათვის მარცვლეული კულტურების სამომდგომოდ თესვა, საშემდგომოდ კულტურები დაიიგა უფრო მეტი ფართობზე, ვიდრე 1956 წელს. მეტი მიწის მზარდად, ვიდრე 1956 წელს. შესრულებული არ არის უხეში საკვების, აქედან თივის დაშლას გეგმა.

1957 წელს რ

